

רי"ף המבואר של דף מ ע"ב

אמר רב נחמן אמר שמואל: סכין ששחט בה, הרי היא בלועה מהדם היוצא בשעת השחיטה, שבית השחיטה רותח הוא, ובולעת הסכין מהדם, ולכן **אסור לחתוך בה מאכל רותח**, אף שהדיח הסכין מהדם, כדי שלא תפלוט הסכין את הדם הבלוע בה, ויבלע הדם במאכל ויאסור אותו. וכתבו הראשונים וכן מסקנת הש"ך (סימן י סק"י"ד) שאם בדיעבד חתך רותח בסכין שהודחה אין לאסור את המאכל יותר מכדי קליפה כיוון שחום ביה"ש אינו בולע ומבליע יותר מכ"ק. ולכן כתב הרמ"א שם שדי להגעיל את הסכין שחיטה בעירו כדי להכשירו מהדם הבלוע בו. ואם בא לחתוך בסכין השחיטה דבר **צונן** - **אמרי לה יש אומרים: בעיא סכין השחיטה צריכה הדחה** במים לפני שיחתוך הצונן ולא צריך נעיצה בקרקע עשר פעמים משום שדם מחליק (מישרק שריק) על הסכין ונעלם ע"י הדחה במים משא"כ אם חותך הצונן עם סכין של עובדי כוכבים שדבוקה בה שמנונית אסורה, יש להכשיר הסכין ע"י נעיצה עשרה פעמים במקום קשה, משום שעל ידי דוחק הסכין השומן נדבק הרבה יותר מבשאר כלים שדי להם בהדחה (רי"ן). **ואמרי לה** ויש אומרים: **לא בעי הסכין** לא צריכה הדחה במים אלא די בקינוח הסכין ע"י בגד משום שדם מישרק שריק ויורד בקלות ע"י קינוח (רי"ן). ולהלכה פסק השו"ע (י, ב) שמותר לחתוך בה צונן על ידי שידיח הסכין תחלה במים.

וא"ר נחמן אמר שמואל: [רי"ף דף מ עמוד ב] קערה שמלח בה בשר כדי להכשיר את הבשר מהדם שבו - **אסור לאכול בה מאכל רותח**, לפי שהדם נבלע בקערה, וכשנותנים בה דבר רותח [או מרתיחים אותו בה] הרי נותנת הקערה "טעם ראשון" בדבר הרותח, ונחשב כאיסור גמור. ולקמן יבואר מהו "טעם ראשון" ובמה הוא חלוק מטעם שני. וכתבו חלק מהראשונים שמדובר דוקא בקערה שאינה מנוקבת שמתוך שהדם שוהה שם הוא נבלע בתוכה אבל במנוקבת אין הדם נבלע בתוכה כלל אלא כולו יוצא דרך הנקבים ומותר לאכול בה רותח ובלבד שידיח את הקערה קודם וכן פסק השו"ע (טז, טז). ומסבירה הגמ' **שמואל** שהחשיב את בליעת הקערה כאילו התבשל בה הבשר עם הדם, הולך **לטעמיה** לשיטתו. **דאמר שמואל: מליח** - **הרי הוא כרותח**. כלומר שמליחה מבליעה כמו צליה דהיינו בעובי כדי נטילה שהוא כעובי אצבע כ 2 ס"מ ובמקרה שלנו הדם היוצא מהבשר בשעת המליחה, טעמו של הדם נבלע בדופני הקערה בעובי כדי נטילת מקום דהיינו בעובי 2 ס"מ **וכבוש** - **הרי הוא כמבושל** וכבישה במים צוננים במשך עשרים וארבע שעות כוחו להבליע כמו בישול שמבליע בכולו, לדוג' אם כובש במים בשר טרף עם בשר כשר במשך עשרים וארבע שעות הבשר הכשר נאסר כולו כי טעם הטרף נבלע בכל הבשר הכשר ואוסר את כולו.

ואף ר' יוחנן סבר לה להא דשמואל גם רבי יוחנן סובר כשיטת שמואל שמליח הרי הוא כרותח, דהא שהרי ר' אמי שהיה תלמידו של ר' יוחנן, כד אימלח ליה בשרא כשהיה מולח בשר מדמו דההיא פינכא, בקערה של חרס שאינה נקובה [שאין לה תקנה בהגעלה שהרי חרס שבלע איסור אינו יוצא מידי דופיו לעולם כי בולע הרבה ופולט את הבלוע מעט מעט], רבי אמי תברה היה שובר אותה כיוון שבלעה דם על ידי מליחה, ואף שהיה יכול להשתמש בה בצונן, בכל זאת היה שובר אותה כדי שלא יבוא לבשל בה. מכאן שרבי יוחנן סובר כשמואל שהרי תלמידו של רבי יוחנן נהג כשמואל שמליח כרותח, ומסתבר שכך קיבל מרבו רבי יוחנן. והוסיף הר"ן שמדברי הר"ף בפרק כל שעה (דף ל ע"א בדפי הגמ') אפי' צונן אסור להשתמש בו שמא יבא להשתמש בו חמין.

יתב רב כהנא, וקאמר: קערה שמלח בה בשר - אסור לאכול בה רותח, מפני שנבלע דם בקערה, ויתן טעם באוכל הרותח שישים בה אחר כך. **וצנן**, שהוא דבר חריף ובלוע מכח חריפותו דבר רותח, **שחתכו בסכין ועליה שמנונית בשר**, ובלע הצנן משמנונית הבשר טעם בשר הנחשב ל"נתינת טעם ראשון" - **מותר לאכול לצנן שנחתך בסכין שיש בה משמנונית הבשר**, ולהטבילו **בכותח**, על אף שיש בכותח חלב. והוינן בה: **מאי טעמא חילק רב כהנא בין טעם הדם הבלוע בקדרה שהוא אסור ובין טעם הבשר הבלוע בסכין שמותר לאוכלו בחלב. אמר אביי: האי אפשר למטעמיה צנן שחתכו בסכין עם שמנונית בשר - דהיתרא בלע**, שהשמנונית בשר, היתר היא. שהרי בשר בפני עצמו הוא דבר המותר. **והאי**, קערה שמלח בה בשר, **דאיסורא בלע**, שהדם הוא איסור **לא אפשר לישראל למטעמיה** מדובר מקרה ואין כאן נוכרי (קפילא) שיוכל לטעום המאכל שהתבשל בקערה.